

ADRODDIAD I FWRDD TYFU CANOLBARTH CYMRU

21 Mehefin 2022

TEITL:	Bargen Twf Canolbarth Cymru - Adroddiad ynghylch Cynnydd y Chwarter
AWDUR:	Cathy Martin, Rheolwr Gweithrediadau – Bargen Twf Canolbarth Cymru

1 Diben yr adroddiad

Diben yr adroddiad yw cyflwyno'r canlynol:

- Adroddiad Chwarter 4 y Fargen Twf (Ionawr - Mawrth)
- Templed ar gyfer Arfarnu Achosion Busnes
- Amserlen ar gyfer Arfarnu Achosion Busnes
- Cofrestr Risg a Materion y Portffolio

2 Penderfyniad(au) a geisir

- 2.1 Nodi'r cynnydd hyd yn hyn
- 2.2 Nodi'r blaengynllun gwaith

3 Cefndir ac ystyriaethau perthnasol

- 3.1 Bydd yr aelodau'n gwybod bod Bargen Twf Canolbarth Cymru wedi cyflawni Cytundeb Terfynol y Fargen Twf ym mis Ionawr 2022. Mae rhaglenni a phrosiectau'r Portffolio yn mynd trwy gyfnodau cynnar eu datblygiad ar hyn o bryd.
- 3.2 Bwriedir asesu ac adolygu'r cynigion hyn yn yr haf, fel bod y Bwrdd yn gallu adolygu'r canlyniad yn yr hydref. Bydd hynny'n arwain at Achos Busnes Portffolio wedi'i ddiweddarau a fydd yn sail i ryddhau'r cyllid cyfalaf, fel y cynlluniwyd, ym mis Ebrill 2023.
- 3.3 Mae'r papur hwn yn rhoi adroddiad ynghylch y cynnydd a wnaed hyd yn hyn ac mae'n egluro'r camau nesaf o ran symud y Fargen Twf ymlaen yn gyflym.

4 Cynnydd o ran y Fargen Twf

Y Grŵp Cyngori Economaidd

- 4.1 Ar ôl cynnal cyfweiliadau â'r cyn-arweinwyr, sefydlwyd y Grŵp Cyngori Economaidd gyda 5 cynrychiolydd o'r sector preifat. Cynhaliwyd cyfarfod rhagarweiniol cychwynnol o'r grŵp hwn ym mis Mawrth gydag amryw aelodau'r

tîm ac uwch-reolwyr. Mae cynllun gwaith yn cael ei ddatblygu er mwyn gweld sut y gallant gyfrannu i'r Fargen Twf. Mae Paul Griffiths yn parhau i arwain y gwaith hwn ar ran Cyngor Sir Powys, sy'n gweithredu fel Ysgrifenyddiaeth i'r grŵp.

Adolygiad Sicrwydd y Portffolio (PAR/Gate 0)

- 4.2 Cafodd yr adolygiad ei gynnal rhwng 8 ac 11 Mawrth gan dîm adolygu annibynnol allanol (a benodwyd gan y Llywodraeth). Roedd yr adolygiad yn golygu adolygu dogfennau'r Fargen Twf a chyfweld amryw aelodau o staff, uwch-reolwyr, arweinwyr yr Awdurdodau Lleol a gweision sifil yn y ddwy Lywodraeth, yn ogystal ag Uchelgais Gogledd Cymru (Bargen Twf Gogledd Cymru) – cyfanswm o 15 cyfweiliad i gyd. Mae adroddiad wedi dod i law sy'n rhoi'r Portffolio yn y categori Oren yn gyffredinol ac sy'n cynnig arweiniad a nifer o argymhellion i'w gweithredu.
- 4.3 Dylid nodi y cydnabyddir yn eang bod y ffaith bod y Portffolio wedi'i roi yn y categori Oren yn ystod y cam hwn yn ei ddatblygiad yn sefyllfa dda i fod ynddi.
- 4.4 Roedd yr adroddiad yn cydnabod bod Bargen Twf Canolbarth Cymru yn symud yn ei blaen yn dda gyda'i pharatoadau ar gyfer cyflawni, a bod strwythur llywodraethu sydd wedi'i sefydlu yn dda ac sy'n gweithredu yn dda eisoes ar waith ynghyd â Swyddfa Rheoli'r Portffolio.
- 4.5 Pan gynhaliwyd yr adolygiad, roedd strwythurau cyflawni a systemau rheoli manwl wrthi'n cael eu datblygu. Bydd angen cwblhau'r rhain a'u rhoi ar waith wrth i gwmpas rhaglen gyflawni ac amserlenni'r Portffolio aeddfedu (mae hynny bellach wedi dechrau).
- 4.6 Canfu Tîm yr Adolygiad ei bod yn ymddangos ar hyn o bryd bod cyflawni'n llwyddiannus yn bosibl ond bod angen i reolwyr roi sylw i rai materion er mwyn sicrhau bod y Portffolio mewn sefyllfa dda i ddechrau'r cam cyflawni pan fydd y cyllid cychwynnol wedi'i sicrhau.
- 4.7 Cafodd Bargen Twf Canolbarth Cymru ei chanmol am y modd y mae wedi mabwysiadu'r hyn a ddysgwyd gan Fargeinion Twf eraill, o ran trefnu ei strwythurau fel Portffolio o'r dechrau, sy'n caniatáu hyblygrwydd o safbwynt y rhaglenni a'r prosiectau y mae'n eu cyflwyno i'w cyflawni. Nododd yr adroddiad fod tîm ymroddedig a brwdfrydig yn ei le a bod y strwythur llywodraethu wedi'i sefydlu yn dda.
- 4.8 Dyma'r prif faterion y mae angen i reolwyr roi sylw iddynt:
 - Dod i benderfyniad ynghylch rôl Arweinydd y Portffolio
 - Datblygu Strategaeth Fuddsoddi ar gyfer y Sector Preifat
 - Mireinio'r strwythur llywodraethu ac adrodd er mwyn hwyluso gwneud penderfyniadau'n gynt
 - Cynllunio capasiti a sgiliau ar gyfer y cam cyflawni
 - Egluro'r amserlenni ar gyfer cael y llythyr cynnig cyllid cyntaf.

- 4.9 Mae Cynllun Gweithredu wedi'i ddatblygu ar gyfer yr Uwch-berchnogion Cyfrifol, er mwyn sicrhau bod yr argymhellion yn cael sylw. Caiff hwn ei fonitro gan y Grŵp Rheoli a'r Uwch-berchnogion Cyfrifol.

Recriwtio (Swyddfa Rheoli'r Portffolio)

- 4.10 Mae gwaith i greu tîm medrus wedi hen ddechrau.
- 4.11 Mae'r broses o recriwtio Swyddog Cyfathrebu wedi'i chwblhau (a phenodiad llwyddiannus wedi'i wneud) yn ddiweddar ac mae ymgyrch yn mynd rhagddo i recriwtio Rheolwr Rhaglen er mwyn symud y Rhaglen Safleoedd ac Eiddo yn ei blaen (y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno ceisiadau yw 30 Mai).
- 4.12 At hynny, mae yna gyfle i gael cyllid gan Lywodraeth Cymru i dalu'n llawn am rôl Swyddog Ynni a fydd yn canolbwyntio ar ddatblygu'r Cynlluniau Gweithredu Ardal Leol ar gyfer Ceredigion a Phowys. Mae gwaith yn mynd rhagddo i fanteisio ar y cyfle hwn; mae disgrifiad swydd wedi'i ddrafftio ac mae'r swydd yn mynd trwy'r broses werthuso cyn iddi gael ei hysbysebu, yn amodol ar gael cadarnhad o'r cyllid.

Diweddariad ariannol

- 4.13 Cafodd yr hawliad diweddaraf am gyllid grant Cronfa Gymdeithasol Ewrop (sy'n darparu'r rhan fwyaf o'r cyllid refeniw ar gyfer Swyddfa Rheoli'r Portffolio) ei gyflwyno ar 20 Mai 2022 ar gyfer y cyfnod o Chwefror 21 i Ebrill 22. Roedd yr hawliad yn werth £65,870, ac mae cyfanswm o £197,000 wedi'i hawlio hyd yn hyn o gymharu â'r ffigur o £793,000 a ragwelwyd. Mae hynny'n golygu tanwariant o £496,000 sydd, fel yr adroddwyd yn flaenorol, wedi digwydd yn bennaf oherwydd yr oedi wrth recriwtio swyddogion i Swyddfa Rheoli'r Portffolio, o gymharu â'r dyddiadau a ragwelwyd yn wreiddiol yn y cynnig.
- 4.14 Mae papur ar wahân yn cael ei gyflwyno ynghylch proffilio'r gyllideb ar gyfer 2022/23.

5 Strategaeth Fuddsoddi ar gyfer y Sector Preifat

- 5.1 Mae Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU wedi gofyn i Fargen Twf Canolbarth Cymru, a'r Bargeinion Dinesig a'r Bargeinion Twf eraill sydd yng Nghymru, ddrafftio Strategaeth Fuddsoddi ar gyfer y Sector Preifat. Nod y Strategaeth hon yw amlinellu'r egwyddorion a'r dull gweithredu ar gyfer denu buddsoddiad ym mhrosiectau'r Fargen Twf, ochr yn ochr â chyllid y Fargen Twf, er mwyn darparu pecyn mwy cynhwysfawr o fuddsoddiad yn y rhanbarth.
- 5.2 Mae cyllid y Fargen Twf yn gyllid hirdymor ac yn gyllid cyfalaf yn unig – ac mae'r broses o ddatblygu achos busnes yn sicrhau bod prosiectau'n gorfod dangos eu cryfder o ran manteision posibl a'u potensial i ddenu cyllid arall.
- 5.3 Bydd hon yn ddogfen lefel uchel a fydd yn esblygu gydag amser ac a fydd, o bosibl, yn rhan o Achos Busnes y Portffolio ac yn cael ei diweddarau'n flynyddol yn rhan o'r broses sicrwydd flynyddol.
- 5.4 Mae drafft cynnar o'r Strategaeth wrthi'n cael ei ddatblygu ac mae swyddogion yn ceisio eglurder gan y ddwy Lywodraeth ynghylch eu disgwyliadau, cyn

ymgyngori â'r Grŵp Cynghori Economaidd a'r Aelodau a llunio fersiwn derfynol o'r ddogfen.

6 Datblygu Rhaglen – Digidol

- 6.1 Yn dilyn cyfarfod Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru ar 11 Mawrth, lle cymeradwywyd sefydlu Bwrdd y Rhaglen Ddigidol a datblygu Achos Busnes y Rhaglen ymhellach, cynhaliwyd cyfarfod cychwynnol Bwrdd y Rhaglen ar 7 Ebrill 2022.
- 6.2 Cafodd y cyfarfod ei gynnal ar ffurf sesiwn gweithdy, a chafwyd cyflwyniadau gan Reolwr y Rhaglen Ddigidol a'r Ymgynghorwyr Digidol sydd wedi cynorthwyo i ddatblygu Achos Busnes y Rhaglen.
- 6.3 Nod y cyfarfod cychwynnol hwn oedd sicrhau bod yr aelodau'n gyfarwydd â'r gwaith sydd wedi digwydd hyd yn hyn, eu bod yn gwybod beth yw amcanion y Rhaglen a'u bod yn cael trosolwg o'r modd y caiff yr amcanion hynny eu cyflawni.
- 6.4 Mae ail gyfarfod Bwrdd y Rhaglen Ddigidol wedi'i gynnal erbyn hyn hefyd. Bu'r sesiwn honno'n canolbwyntio ar y Model Blaenoriaethu Prosiectau sydd wedi'i ddatblygu er mwyn symud cyfleoedd posibl yn eu blaen, a chynnig cyfle i'r aelodau adolygu'r rhestr hir.
- 6.5 Caiff cyfarfodydd dilynol eu cynnal yn fisol er mwyn sicrhau bod y broses hon yn symud yn ei blaen. Bydd aelodau Bwrdd y Rhaglen yn penderfynu pa brosiectau y dylid eu gweithredu, er mwyn bodloni'r amcanion o ran buddsoddi mewn seilwaith digidol a chyfrannu at gyflawni amcanion buddsoddi'r Portffolio.
- 6.6 Gofynnir i Grŵp Rheoli Tyfu Canolbarth Cymru a Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru gynnal trosolwg o'r penderfyniadau hynny a chynnig sicrwydd yn eu cylch er mwyn helpu gyda chysondeb ac alinio ar draws y Portffolio, gan gyflawni rôl werthfawr o safbwynt cael adborth beirniadol i roi prawf ar benderfyniadau a rhesymeg a'u herio.

7 Datblygu Rhaglen – Safleoedd ac Eiddo

- 7.1 Y brif her gyda'r Rhaglen Safleoedd ac Eiddo oedd y capasiti i symud y gwaith yn ei flaen. Ar ôl cwblhau'r adolygiad 3 cham o safleoedd ac eiddo yn llwyddiannus, mae angen gwneud gwaith manwl yn awr sy'n benodol i safle, a hynny ar gyfer pob safle a nodwyd.
- 7.2 Mae proses recriwtio'n mynd rhagddi er mwyn recriwtio Rheolwr Rhaglen i arwain y gwaith ac, os bydd y broses yn llwyddiannus, y bwriad yw cael rhywun yn y swydd erbyn mis Medi.
- 7.3 Mae trafodaethau'n parhau gyda'r Llywodraeth ynghylch cael cyllid posibl i gynorthwyo gyda'r gwaith datblygu pellach er mwyn symud y rhaglen yn ei blaen.

8 Datblygu Prosiectau

- 8.1 Cyfarfu swyddogion ar 8 Ebrill i drafod statws cyfredol y prosiectau, yn enwedig o safbwynt datblygu Achos Amlinellol Strategol, a thrafod cwestiynau/materion

cyffredin sy'n codi o brosiectau ac unrhyw feysydd sy'n peri pryder.

- 8.2 Cytunwyd y dylid cyflwyno Achosion Amlinellol Strategol (lle bo'n berthnasol) erbyn diwedd mis Mehefin. Cydnabuwyd nad yw rhai prosiectau wedi'u datblygu i'r un graddau â phrosiectau eraill, ac na fyddai felly'n briodol disgwyl iddynt gyflwyno Achos Amlinellol Strategol ar hyn o bryd. Fodd bynnag, byddai disgwyl iddynt ddarparu diweddariad.
- 8.3 Cafodd materion penodol eu nodi yn ystod y drafodaeth:
- **Costau** – mae costau adeiladu'n cynyddu a chafwyd adroddiadau bod dyfynbrisiau'n ddilys am gyfnod o 30 diwrnod yn unig a'u bod yn cynyddu wedi hynny. Felly, mae'n anodd i brosiectau ragweld costau'n gywir, a gallai hynny effeithio ar y sefyllfa o ran y cyllid sy'n cael ei geisio gan y Fargen Twf ac unrhyw gyllid cyfatebol.
 - **Cyllid cyfatebol** – nid yw rhai prosiectau wedi nodi ffynonellau eraill o gyllid eto. Er nad yw'n hanfodol bod cyllid cyfatebol wedi'i gadarnhau yn ystod cam yr Achos Amlinellol Strategol, rydym yn disgwyl i brosiectau fod yn ystyried opsiynau.
 - **Ffosffadau** – ceir pryderon y bydd y parthau ym Mhowys a Cheredigion yn cyfyngu ar gynigion datblygu neu'n eu llesteirio. Mae'r ddau Awdurdod wrthi'n rhoi sylw i'r mater hwn. Mae'r perygl y gallai'r parthau gael eu hymestyn i gynnwys ardaloedd daearyddol ehangach yn bryder hefyd. Bydd dod o hyd i ateb i'r broblem/mesurau lliniaru yn allweddol fel na fydd y mater hwn yn rhwystro prosiectau rhag symud yn eu blaen.
- 8.4 Mae rhai prosiectau'n cael arian cyhoeddus arall, e.e. arian Ffyniant Bro, felly mae angen iddynt fod yn glir ynghylch yr ychwanegedd y bydd cyllid y Fargen Twf yn ei gynnig a sut y caiff budd ei briodoli. Cyfrifoldeb y prosiectau, trwy eu hachosion busnes, yw dangos y bwlch o ran cyllid er mwyn dadlau'r achos dros gael cyllid cyhoeddus, y gallu i ddenu buddsoddiad gan y sector preifat a'r effaith y bydd eu prosiect yn ei chael ar economi ehangach y rhanbarth.

9 Arfarnu Achosion Busnes

- 9.1 Bydd Swyddfa Rheoli'r Portffolio yn arwain y broses arfarnu'n annibynnol ar y ddau Awdurdod Lleol. Bydd cymorth allanol ar gael (Hatch Ltd – a fu'n cynorthwyo gyda'r broses o ddatblygu Achos Busnes y Portffolio) a fydd yn darparu cymorth a mewnbwn technegol. Bydd y broses hon yn arwain at ddiweddarau Achos Busnes y Portffolio dros yr haf – sy'n ofynnol gan y Llywodraeth (mae gofyn i Achos Busnes y Portffolio gael ei ddiweddarau'n rheolaidd, bob blwyddyn).
- 9.2 Mae fframwaith arfarnu wedi'i ddatblygu, a fydd yn arfarniad ar y cyd o'r achosion busnes gan ddefnyddio Templed Arfarnu Achosion Busnes (gweler Papur 4.3). Bydd pob aelod o'r tîm adolygu yn ymdrin ag adran benodol yn seiliedig ar eu profiad yn y maes hwnnw, ac wedi hynny bydd yr adolygiadau'n cael eu llunio, cyn dod i gonsensws.
- 9.3 Bwriedir defnyddio system goleuadau traffig ar gyfer pob adran, ac yna cytuno

ar gategori cyffredinol. Wedi hynny caiff crynodeb o Arfarniad yr Achos Busnes ei gyflwyno, i'r Grŵp Rheoli yn y lle cyntaf, i'w adolygu ynghyd â'r Achosion Busnes, ac yna caiff yr argymhellion eu cyflwyno i gyfarfod cyfleus nesaf Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru.

- 9.4 Yn ddiweddar, cafwyd trafodaeth â'r swyddog arweiniol o Is-adran Strategaeth y Seilwaith, a Sicrwydd, Llywodraeth Cymru er mwyn egluro'r broses ar gyfer cynnal adolygiadau sicrwydd ffurfiol y Llywodraeth o'r achosion busnes. Yn yr un modd â'r adolygiad sicrwydd diweddar o'r Portffolio, mae hwn yn gyfle i gynnal adolygiad annibynnol o achosion busnes prosiectau a rhaglenni.
- 9.5 Mae angen sawl dogfen cyn y gellir comisiynu'r adolygiadau (Aseidiadau Proffil Risg a Chynlluniau Integredig Sicrwydd a Chymeradwyo); mae'r rhain yn cael eu cynllunio a byddant yn sicrhau bod y 'cynnyrch' sicrwydd priodol yn cael ei ddefnyddio. Ar ôl iddynt gael eu cytuno, mae'r adolygiadau yn cymryd tua 12 wythnos i'w cynllunio, felly mae angen ystyried hynny wrth lunio'r amserlen ar gyfer arfarniadau a chyflwyno gwybodaeth i'r Bwrdd. Gweler Papur 4.4 Amserlen ar gyfer Arfarnu Achosion Busnes.
- 9.6 At hynny, trafodwyd hyfforddiant 'dosbarth meistr' ar gyfer Uwch-berchnogion Cyfrifol a benodwyd. Caiff hwn ei ddarparu'n rhad ac am ddim gan Lywodraeth Cymru dros gyfnod o 2 hanner diwrnod. Bydd angen i'r hyfforddiant gael ei gyflawni ar lefel Portffolio, Rhaglen a Phrosiect.

10 Cofrestr Risg a Materion y Portffolio

- 10.1 Gweler Papur 4.5 ar gyfer y Gofrestr Risg a Materion wedi'i diweddarau sydd i'w hystyried.

11 Goblygiadau cyfreithiol

- 11.1 Nid oes goblygiadau cyfreithiol yn codi o'r adroddiad hwn.

12 Goblygiadau o ran adnoddau dynol

- 12.1 Ymgynghorwyd â Chyngor Sir Powys a Chyngor Sir Ceredigion ynghylch recriwtio i'r swyddi a grybwyllir uchod.

13 Goblygiadau ariannol

- 13.1 Nid oes goblygiadau ariannol yn codi o'r adroddiad hwn. Darperir adroddiad ar wahân ynghylch cyllid.